

Egy önellátó családi gazdaság megtervezése

Hegyesi József

Környezetgazdálkodási agrármérnök

Tartalom

1. A cél eléréséhez szükséges tényezők
2. A természetközeli életmód elemei
3. Alapvető szükségleteink
4. A gazdaság megtervezése
(egy lehetséges verzió bemutatása)

A cél eléréséhez szükséges tényezők

Emberi tényezők:

- Lelkesedés, elhivatottság, kitartás, tűrőképesség
- Megfelelő szemlélet (rendszerszemlélet, természet szeretete és tisztelete)
- Pozitív gondolkodás, álmkép-realizmus egészséges egyensúlya

Tudás:

- Alapos elméleti tudás, szellemi felkészültség (előkészítő tervezési munka)
- Minél több gyakorlati tudás és tapasztalat begyűjtése másoktól (több helyről!)

Fizikai tényezők:

- Termőföld
- Tőke a kezdeti beruházáshoz és a működési költségek fedezéséhez

+ barátok, segítők, lelki/fizikai támogatók!

A természetközeli életmód elemei

Három alapigazság:

„Csak a természet részeként, vele összhangban élhetünk.”

„Újra el kell sajátítanunk az önellátáshoz szükséges (a társadalmunkból kivesző) gyakorlati tudást.”

„A hosszútávú egyensúlyhoz szükséges környezeti, társadalmi és gazdasági struktúra csak kisközösségekkel érhető el.”

Alapvető szükségleteink (1)

„Alapvetően fizikai, lelki és szellemi szükségleteink vannak.”

1. Fizikai szükségletek

Anyagok

Energia

Gyógyítás

Alapvető szükségleteink (2)

2. Leleki szükségletek

Emberi kapcsolatok

Egyéb lelki szükségletek

3. Szellemi szükségletek

A gazdaság típusa

„A tervezett gazdaság egy kisméretű zárt rendszerű gazdaság.”

Zárt rendszerű, mivel rendelkezésre áll...

- a termékek előállításához **szükséges méretű földterület**
- a földek termőképességének biztosításához **elegendő istállótrágyát termelő állatállomány**
- **takarmány- és alomszükségletet** biztosító növénytermesztési **célú terület**
- a működtetéshez szükséges **épület- és gépállomány** (állati vonóerő)
- a birtokon gazdálkodó személyek megélhetését biztosító **termékmennyiség (az önellátást biztosító termékmennyiség)**

Körfolyamatok/intenzitás

Zárt körfolyamat:

- Tápanyagkörforgás (pozitív tápanyagmérleg)
- Vízkörforgás (vízmegőrző gazdálkodás)
- Egyéb anyagkörforgás (természeti körfolyamatokba beilleszthető anyagok)

Intenzitás:

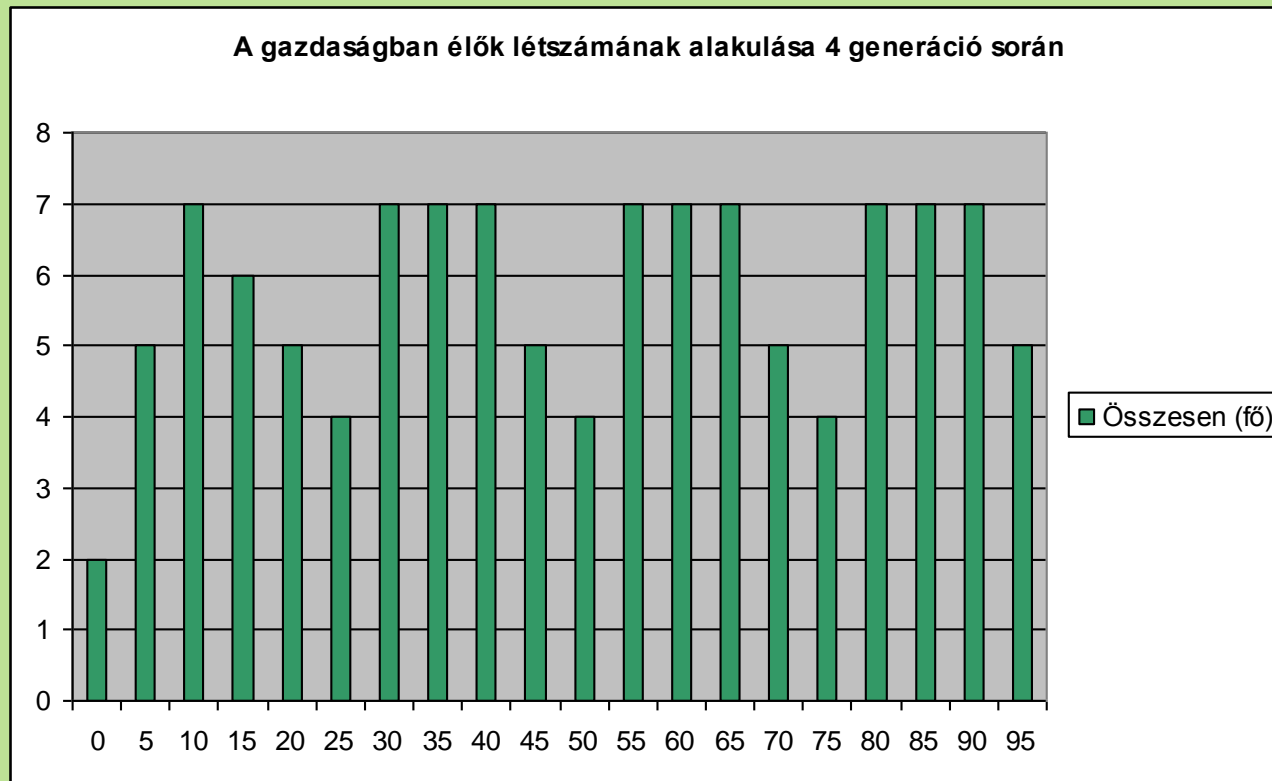
- A gazdaságban különböző művelési intenzitású területek találhatóak (pl. biointenzív kert, extenzív gyep, permakultúrás erdősávok)

Hányan élnek a gazdaságban?

Optimális létszám:

- **6-7 fős** együtt élő család (nagyszülők, szülők, átlagosan 3 gyermek)
- Hosszútávon **valójában csak 6 felnőtt** élelmiszerszükségletét kell megtermelni

Élelmiszerszükséglet (1)

Egy felnőtt éves élelmiszerszükséglete **562 kg** (1,54 kg/nap).

6 felnőtt számára így évente **3372 kg** élelmiszer szükséges.

Mindenevő táplálkozás, de az átlaghoz képest:

- **kevesebb**: hús (csak fehér hús), zsiradék
- **több**: hal, tejtermék, gabona, zöldség, gyümölcs, olajos mag

Csak természetes, **helyben előállított** élelmiszerek és víz

Élelmiszerszükséglet (2)

Baromfi:

- 40 db magyar nemesített tyúk
- 20 db gyöngytyúk
- 15 db magyar kacs

Hal:

- 120 kg őshonos folyami és tavi halfaj

Tej:

- 4 db magyar parlagi kecske

Olajos növények magja:

- 108 kg napraforgómag

Méz:

- 2 méhcsalád

Gabonafélék termése:

- 960 kg gabona (jelenleg és régen használt fajok, tájfajták)

Élelmiszerszükséglet (3)

Tojás:

- 9 db magyar nemesített tyúk (benne van a 40 db-ban)

Burgonya:

- 255 kg burgonyagumó

Zöldségfélék:

- 639 kg változatos zöldségfajokból és tájfajtákból

Gyümölcsök:

- 737 kg változatos gyümölcsfajokból és tájfajtákból

Száraz hüvelyesek:

- 60 kg száraz hüvelyes faj és tájfajta

Olajos magvak:

- 53 kg dió, mogyoró, mák, napraforgómag, tökmag

+ 6,6 kg só és fűszerek

A gazdaság egyéb lakói és az ivóvízszükséglet

- 1 db magyar hidegvérű **ló** (igaerő)
- 1 db magyar parlagi **szamár** (igaerő, házőrzés)
- 1 db **komondor** és 1 db **mudi** (házőrzés)
- 2 db **macska** (rágcsálók távoltartása)

Az állatok **természetes igényeiknek megfelelő** takarmányt kapnak (tömeg- és abraktakarmányok)

Az állatok ivóvízszükséglete **132 l/nap.**

Az emberek ivóvízszükséglete **18 l/nap.**

Energia és víz

Energia:

- Csak megújuló és megújítható energiaforrások használata
- Fűtés > Melegvíz-előállítás > Sütés-főzés > Elektromos eszközök > Világítás

Víz:

- A gazdaság **vízellátás** és **víztisztítás** tekintetében is önellátó.
- A víz forrásai: **esővíz, talaj vagy rétegvíz, szürkevíz**
- **Esővízzel az ivóvízen kívüli összes háztartási vízszükséglet kielégíthető!**
- A szürkevizet felhasználás után **nádgyökérszűrő vízisztító** tisztítja meg.

Területszükséglet (1)

Meghatározó tényezők:

- Extenzív gazdálkodás (alacsonyabb termésátlagok)
- Félrideg állattartás (lassabb növekedés)
- Természetbe illeszkedő területhasználat

A konvencionális mezőgazdálkodáshoz képest adott termék előállításához fajlagosan **nagyobb területre és több időre van szükség.**

Viszont azzal ellentétben ez a módszer **hosszútávon is stabil és életképes.**

Szükséges
mennyiség

/

Területegységre
vonatkoztatott hozam

=

Szükséges
területnagyság

A szükséges **vetőmagigényt** is biztosítja a terület.

Területszükséglet (2)

Főbb területhasználat típusok:

- Élelmiszer- és takarmánytermelő terület
- Energia- és anyagszükséglet kielégítéséhez szükséges terület
- Zavartalan természeti terület
- Gazdálkodáshoz szükséges infrastruktúrák területe

Területhasználati módok és művelési intenzitások

Élelmiszernövények (zöldségek és szántóföldi növények)

Takarmánynövények

Gyümölcsös

Legelő

Kaszáló

Csatornák, utak, mezővédő erdősávok

Halastó

Gazdaság központja

Magas mezővédő erdősávok körben

Szálaló erdő

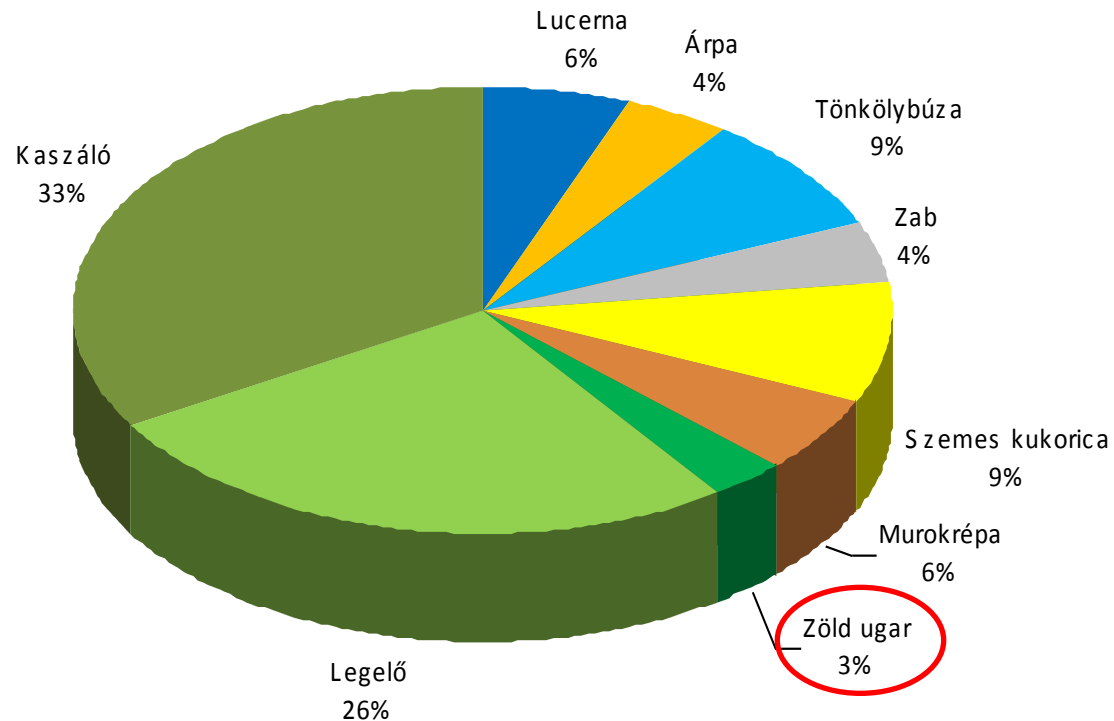
Természetes erdő

Területszükséglet (3)

A takarmánytermő terület megoszlása

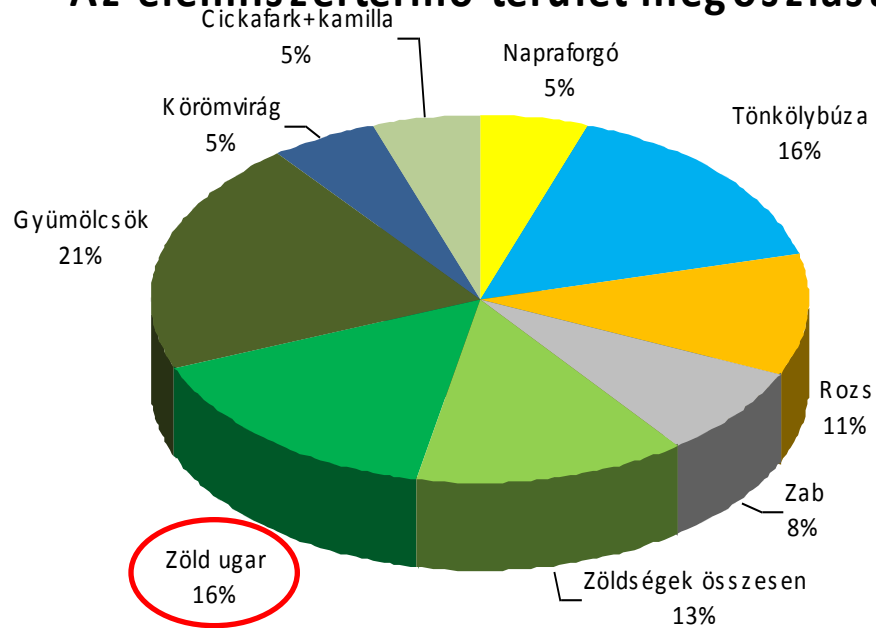

A vetésforgó helyes kialakítása alapvető fontosságú!

Területszükséglet (4)

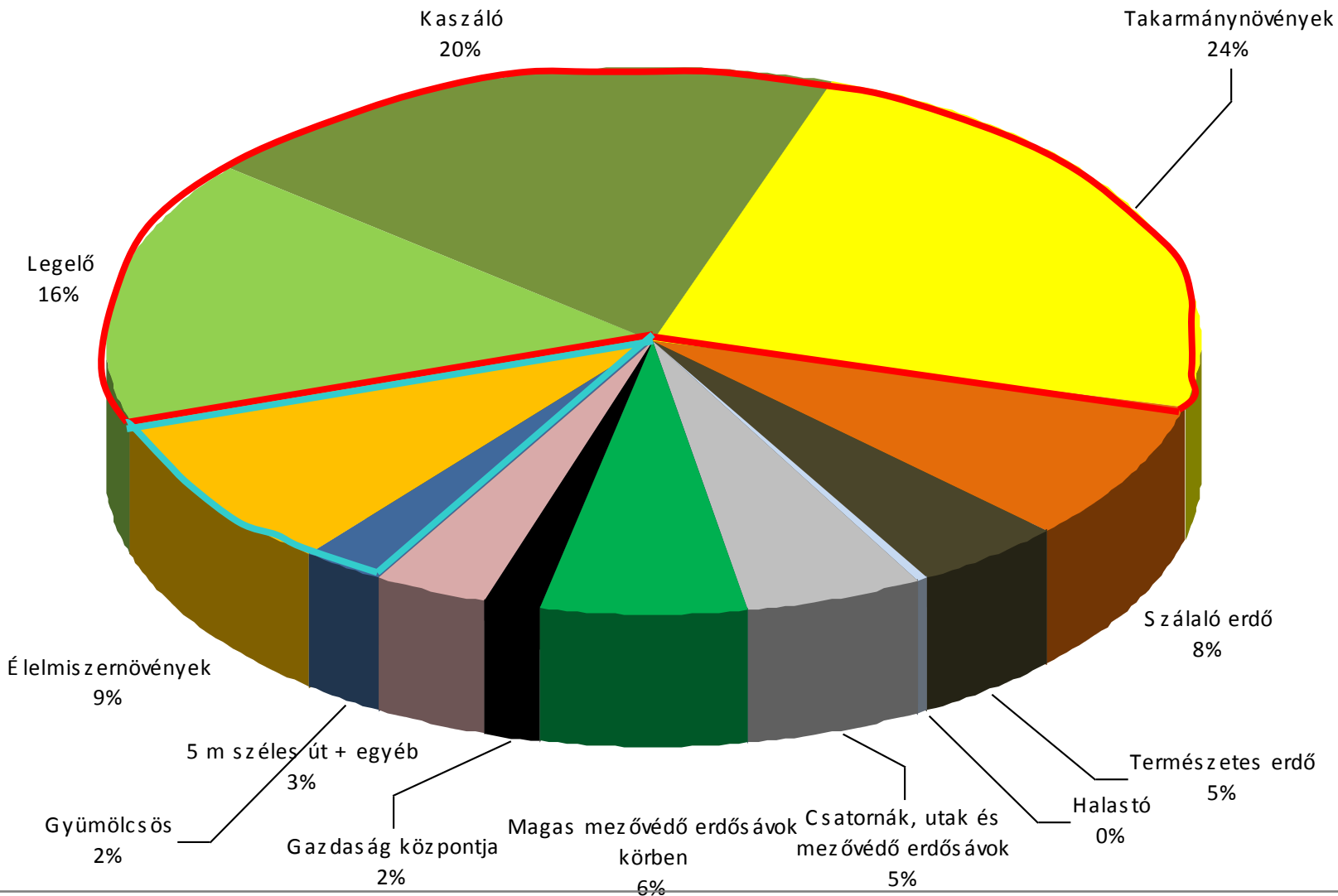
Az élelmiszertermő terület megoszlása

A vetésforgó helyes kialakítása alapvető fontosságú!

Állatok
Emberek

A gazdaság területének megoszlása

Ebben a verzióban **11 hektárra** van szükség a 6 felnőtt ellátásához (**1,83 ha/fő**)

Területhasználat térbeli tervezése

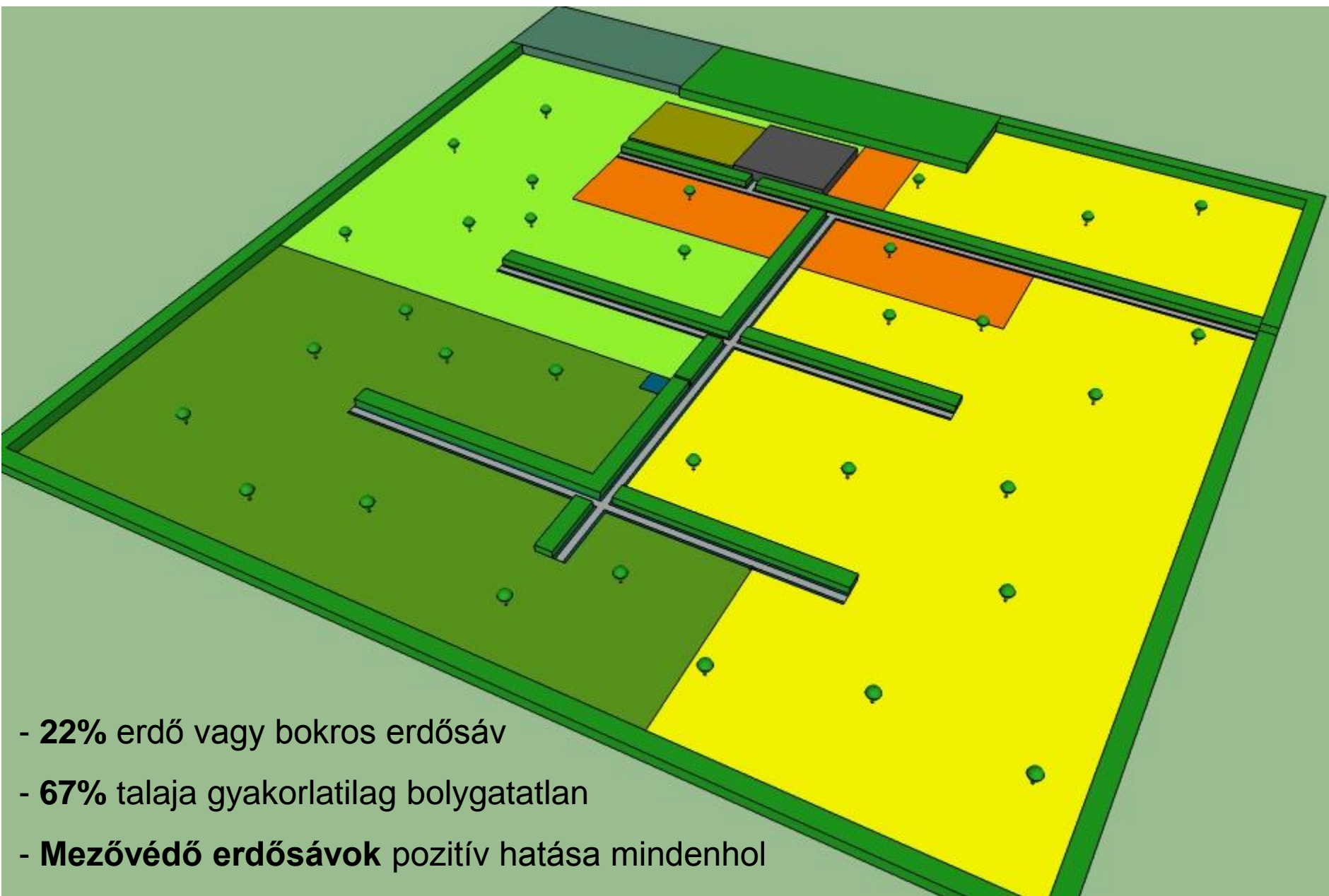
Fő szempontok:

- Természet-ember közötti harmónia
- Munkaszervezési szempontból optimális legyen
- Változatos élőhelyek létrehozása
- Az elkövetkezendő időszak éghajlati szélsőségeinek ellenálljon

A tervezés elemei:

- Főbb területhasználati módok
- Parcellák (vetésforgó)
- Mezővédő erdősávok (7 m széles)
- Úthálózat tervezése (3 m széles)
- Vízmegőrző vízrendezés (út mellett árok + halastó)

**Minden terület egyedi, ezért
egyedi tervezést igényel!!**

- **22%** erdő vagy bokros erdősáv
- **67%** talaja gyakorlatilag bolygatatlan
- **Mezővédő erdősávok** pozitív hatása mindenhol

Egy lehetséges (idealizált) megoldás látképe madártávlatból

A tervezés logikája

Szükségletekből kiinduló tervezés

Család mérete

Élelmiszerszükséglet

Növények és állatok mennyisége (vetőmag!)

Takarmányszükséglet

Energia és víz

Területszükséglet
(vetésforgó!)

Területhasználat térbeli
tervezése

Körfolyamatok
működése

+ Költségekalkulációk

Adott területről kiinduló tervezés

A large, full-canopied green tree stands in the center of a grassy field. The background is a dense forest of green trees on a hillside under a bright sky.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!